

обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», 2016. 140 с.

5. Дроздова К., Василевська-Скупа Л. Психолого-педагогічний аспект поняття «національна самосвідомість» особистості. *Модернізація та наукові дослідження: парадигма інноваційного розвитку суспільства і технологій*, 2019. С. 27-31.

6. Дугіна В., Щелкунова С. Формування національної самосвідомості та патріотизму у дітей засобами позашкільної освіти. *Зміїв*, 2015. 39 с.

ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ

Реуцька Лаккі Вікторівна,

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти 1 курсу Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.
Науковий керівник: Бірюк Людмила Яківна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Ключові слова: молодші школярі, обдарованість, обдаровані молодші школярі, технологія, технологія соціально-педагогічної роботи.

Обдарованість – одне із джерел духовного і матеріального розвитку людства. Зацікавленість цим феноменом з боку різних соціальних інститутів є зрозумілою, адже обдаровані діти в майбутньому стануть обдарованими дорослими, які зможуть запропонувати нові шляхи розвитку науки, промисловості, мистецтва, суспільства в цілому. Тому слід вчасно виявляти та скеровувати обдарованість у правильному напрямі. Незважаючи на те, що цей феномен досить широко розглядається в психолого-педагогічній літературі, все ж залишаються нерозв'язаними окремі питання, зокрема проблема технологізації соціально-педагогічної роботи з обдарованими учнями.

Перш ніж розглядати означену проблему, слід з'ясувати особливості особистості, яка належить до цієї категорії.

Обдарована дитина – це дитина, яка вирізняється яскравими, явними, іноді видатними досягненнями в тому чи іншому виді діяльності [3, с. 7].

Соціально-педагогічна робота з обдарованими дітьми має здійснюватися в певній логічній послідовності. Зважаючи на це, доцільною є технологізація цього процесу.

Термін «технологія» вперше почали використовувати у XVIII ст. Це поняття розглядається як сукупність знань про способи і засоби оброблення матеріалів, мистецтво оволодіння процесом [2, с. 50].

Пізніше в науковій літературі з'являється поняття «соціальна технологія». Його трактували як зарубіжні (Н. Стефанов, А. Зайцев, Н. Данакін, М. Маркін, В. Іванов та ін.), так і українські дослідники (А. Капська, С. Харченко, О. Беспалько та ін.).

Соціальна технологія у найбільш загальному понятті – це технологія, для якої вихідним і кінцевим результатом є людина, а основним параметром змін – одна чи кілька її властивостей.

У 90-х роках ХХ століття у науковій літературі почали використовувати термін «соціально-педагогічна технологія». Означуване поняття трактують як сукупність прийомів і методів, які впливають на свідомість, поведінку та діяльність людини як члена соціуму в процесі соціалізації, адаптації в нових соціальних умовах, соціально-орієнтованих видах діяльності [1, с. 42].

Соціально-педагогічна технологія може бути представлена у формі програми та у вигляді діяльності з її реалізації.

Безпосередня реалізація соціально-педагогічної технології передбачає певну послідовність дій, спрямованих на досягнення кінцевої мети. В означеному випадку – це успішна соціалізація обдарованого учня, що виявляється в його успішній діяльності, гармонізації стосунків з іншими членами суспільства.

Основними етапами соціально-педагогічної технології є:

1. *Виявлення обдарованих дітей* – процес, що передбачає аналіз розвитку конкретної дитини. Ефективна ідентифікація обдарованості – це складний комплексний процес її виокремлення, що не може бути реалізований за допомогою разової процедури тестування. Це має бути поступовий, поетапний пошук обдарованих дітей в процесі різних видів діяльності (навчання, гра, заняття різними видами мистецтва тощо), за допомогою комплексу методів дослідження. Актуальною у цьому розумінні є методика Мюнхенського лонгітюдного дослідження обдарованості, яка містить такий інструментарій:

- інтелект-тести: німецький варіант САТ зі з'єднання цифр;
- тести на креативність: незвичайне застосування тестів Е. Торренса на креативність, вербальну обдарованість, виявлення рівня розвитку творчого інтелекту;
- соціальна компетентність – опитувальник із соціальної компетентності;
- психомоторні здібності – комп'ютерні тести, тести з олівцем і папером;
- музичні здібності – виявлення музичного слуху, метроритму, пам'яті, почуття ладу, музично-слухові уявлення, музикальність;
- не когнітивні особистісні характеристики – опитувальники: за прагненнями до оволодіння знаннями, надіями на успіх, побоюваннями щодо невдач, стурбованістю, самооцінкою, атрибуцією, навчальним стилем;
- характеристики оточення – опитувальники щодо сімейного, шкільного клімату;
- досягнення – Мюнхенський опитувальник з активності в різних галузях [1, с. 356].

2. *Вивчення особистісних характеристик*. На основі аналізу отриманих результатів дослідження учня слід віднести до певної категорії обдарованих дітей, що дасть можливість в подальшому враховувати їх особливості:

- категорія перша – діти з високим інтелектуальним рівнем розвитку;
- категорія друга – діти, що мають спеціальну обдарованість;
- категорія третя – діти, які не досягли високих успіхів у навчанні, але виявляють активну пізнавальну позицію, оригінальність мислення, високий інтелектуальний потенціал. У цьому випадку можна говорити про «приховану» обдарованість [3, с. 7].

3. *Планування соціально-педагогічної діяльності з підтримки, розвитку обдарованості з урахуванням особистісних особливостей обдарованої дитини.*

4. *Реалізація корекційно-розвивальної програми в практичній діяльності закладу освіти (іншого соціального інституту), керуючись певними стратегіями, зокрема прискоренням, поглибленням, збагаченням, проблематизацією.*

5. *Організація соціально-педагогічного захисту дітей, що передбачає пом'якшення для них негативних наслідків процесів, які відбуваються в суспільстві, створення умов для розвитку обдарованості.*

6. *Соціальний контроль за подальшим розвитком обдарованості, всебічна соціальна підтримка [1, с. 362-368].*

Отже, соціально-педагогічна технологізація роботи з обдарованими учнями сприяє їй чіткому упорядкуванню, плануванню, систематизації, що, у свою чергу, забезпечує досягнення основної мети – розвитку дитячої обдарованості.

Список використаних джерел

1. Архипова С. П., Майборода Г. Я., Тютюнник О. В. *Методи та технології роботи соціального педагога : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2014. 496 с.*

2. Дичківська І. М. *Інноваційні педагогічні технології : підручник. Київ : Академвидав, 2015. 304 с.*

3. *Обдаровані діти : діагностика та супровід / за ред. Т. Червона. Бібліотека «Шкільного світу». Київ : Шк. світ, 2018. 128 с.*

ЦІННІСНИЙ ПІДХІД В УКРАЇНСЬКІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ДУМЦІ

Решетняк Віктор Федорович,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики
початкової освіти Глухівського
національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка

Ключові слова: компетентнісний підхід, ціннісний підхід, морально-етичні цінності, культура.

Кожна епоха висуває перед системою освіти свої вимоги і завдання, що реалізуються в концепціях і теоріях. У сучасній педагогічній думці провідною є теорія компетентнісного підходу, сутність якої сформульована в Законі України «Про освіту» від 05.09.2017 р., у якому компетентність охарактеризовано як динамічну комбінацію знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистісних якостей, що визначають здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність [1].

Іншими словами, сучасна концепція компетентнісного підходу в освіті зорієнтована на підготовку людини професійної.

Водночас найбільшу загрозу людству, як би парадоксально це не виглядало, несуть насамперед особи професійні, які володіють високими технологічними вміннями, але мають низьку морально-етичну свідомість. Яскравим свідченням цього є невинуватна, безпідставна агресія росії до мирної сусідньої держави України. Радянська педагогіка, що носила знаннєвий (професійний) характер, виявилася неієздатною протистояти порушенням морально-етичних норм та принципів загальнолюдської моралі. Свідченням цього є те, що освітня та «культурна» громадськість росії всіляко підтримала цю агресію. Отже, це не тільки розкриває